

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șasea)

20 aprilie 2023*

„Trimitere preliminară – Proprietate intelectuală – Drept de autor și drepturi conexe – Directiva 2001/29/CE – Articolul 3 alineatul (1) – Comunicare publică – Noțiune – Difuzare de muzică ambientală – Directiva 2006/115/CE – Articolul 8 alineatul (2) – Remunerație echitabilă – Simplă furnizare de instalații – Echipamente de sonorizare la bordul trenurilor și al aeronavelor – Presumție de comunicare publică”

În cauzele conexe C-775/21 și C-826/21,

având ca obiect cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Curtea de Apel București (România), prin deciziile din 12 noiembrie 2020 și 1 iulie 2021, primite de Curte la 15 și 22 decembrie 2021, în procedurile

Blue Air Aviation SA

împotriva

UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor (C-775/21)

și

Uniunea Producătorilor de Fonograme din România (UPFR)

împotriva

Societății Naționale de Transport Feroviar de Călători (SNTFC) „CFR Călători” SA (C-826/21),

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnul P. G. Xuereb, președinte de cameră, domnul T. von Danwitz și doamna I. Ziemele (raportoare), judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

* Limba de procedură: română.

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Societatea Națională de Transport Feroviar de Călători (SNTFC) „CFR Călători” SA, de T. Preoteasa, în calitate de agent;
- pentru guvernul român, de E. Gane, A. Rotăreanu și A. Wellman, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de A. Biolan, P. Němečková și J. Samnadda, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea articolului 3 din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO 2001, L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230).
- 2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul a două litigii: primul, în cauza C-775/21, între Blue Air Aviation SA (denumită în continuare „Blue Air”), pe de o parte, și UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor (denumită în continuare „UCMR – ADA”), pe de altă parte, în legătură cu obligația Blue Air de a plăti către UCMR – ADA redevențe pentru difuzarea de opere muzicale ambientale la bordul aeronavelor de transport de pasageri și al doilea, în cauza C-826/21, între Uniunea Producătorilor de Fonograme din România (UPFR), pe de o parte, și Societatea Națională de Transport Feroviar de Călători (SNTFC) „CFR Călători” SA (denumită în continuare „CFR”), pe de altă parte, în legătură cu obligația de plată a redevențelor pentru punerea la dispoziție la bordul trenurilor a unor instalații care pot fi utilizate pentru comunicarea publică a operelor muzicale.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

- 3 Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI) a adoptat la Geneva (Elveția), la 20 decembrie 1996, Tratatul OMPI privind drepturile de autor (denumit în continuare „TDA”), care a fost aprobat prin Decizia 2000/278/CE a Consiliului din 16 martie 2000 de aprobare, în numele Comunității Europene, a Tratatului OMPI privind drepturile de autor și a Tratatului OMPI privind interpretările și execuțiile și fonogramele (JO 2000, L 89, p. 6, Ediție specială, 11/vol. 20, p. 212) și a intrat în vigoare, în ceea ce privește Uniunea Europeană, la 14 martie 2010 (JO 2010, L 32, p. 1).
- 4 Articolul 8 din TDA, intitulat „Dreptul de comunicare către public”, prevede:
„Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 11 alineatul (1) punctul (ii), articolului 11a alineatul (1) punctele (i) și (ii), articolului 11b alineatul (1) punctul (ii), articolului 14 alineatul (1) punctul (ii) și

articolului 14a alineatul (1) din [Convenția pentru protecția operelor literare și artistice, semnată la Berna la 9 septembrie 1886 (Actul de la Paris din 24 iulie 1971), în versiunea rezultată din modificarea din 28 septembrie 1979], autorii de opere literare și artistice se bucură de dreptul exclusiv de a autoriza orice comunicare către public a operelor lor prin mijloace tehnice cu fir sau fără fir, inclusiv de a pune la dispoziția publicului operele lor astfel încât oricine să poată avea acces la acestea de la locul și în momentul dorit.”

5 Declarații comune privind TDA au fost adoptate de Conferința diplomatică a OMPI la 20 decembrie 1996.

6 Declarația comună privind articolul 8 din TDA are următorul conținut:

„Se înțelege că simpla furnizare de instalații care permit sau realizează o comunicare nu constituie o comunicare către public în sensul prezentului tratat sau al [Convenției pentru protecția operelor literare și artistice, semnată la Berna la 9 septembrie 1886 (Actul de la Paris din 24 iulie 1971), în versiunea rezultată din modificarea din 28 septembrie 1979]. [...]”

Dreptul Uniunii

Directiva 2001/29

7 Considerentele (1), (4), (6), (7), (9), (10), (23) și (27) ale Directivei 2001/29 au următorul cuprins:

„(1) Tratatul [FUE] prevede realizarea unei piețe interne și instituirea unui sistem prin care să asigure că, pe piața internă, concurența nu este denaturată. Armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la dreptul de autor și drepturile conexe contribuie la realizarea acestor obiective.

[...]

(4) Printr-o certitudine juridică sporită și oferind un grad ridicat de protecție a proprietății intelectuale, un cadru juridic armonizat privind dreptul de autor și drepturile conexe va încuraja investiții substanțiale în creativitate și inovație, inclusiv în infrastructura rețelei, și va favoriza dezvoltarea și o mai mare competitivitate a industriei europene, atât în domeniul furnizării de conținut, cât și în domeniul tehnologiei informaționale și, în general, în numeroase sectoare industriale și culturale. Se va asigura astfel păstrarea locurilor de muncă și se va încuraja crearea de noi locuri de muncă.

[...]

(6) Fără o armonizare la nivel comunitar, acțiunile legislative la nivel național care au fost deja inițiate în câteva state membre pentru a răspunde provocărilor tehnologice ar putea crea diferențe semnificative de protecție și, în consecință, restricții în calea liberei circulații a serviciilor și produselor care încorporează sau au la bază proprietatea intelectuală, conducând la refragmentarea pieței interne și incoerență legislativă. Impactul unor asemenea diferențe legislative și al incertitudinii juridice va deveni tot mai important odată cu evoluția societății informaționale, care a dus deja la intensificarea exploatării transfrontaliere a proprietății intelectuale. Această evoluție poate și trebuie să se dezvolte.

Diferențe legislative majore și incertitudinea protecției ar putea împiedica realizarea de economii de scară pentru noile produse și servicii protejate de dreptul de autor și drepturile conexe.

- (7) În consecință, cadrul legislativ comunitar pentru protecția dreptului de autor și a drepturilor conexe trebuie de asemenea adaptat și completat atât cât este necesar pentru buna funcționare a pieței interne. În acest scop, trebuie adaptate acele dispoziții interne privind dreptul de autor și drepturile conexe care variază considerabil de la un stat membru la altul sau care generează incertitudine juridică, împiedicând buna funcționare a pieței interne și evoluția corespunzătoare a societății informaționale în Europa, și trebuie evitate neconcordanțele între reacțiile naționale la dezvoltările tehnologice, nefiind însă necesar să se elimine sau să evite diferențele care nu afectează negativ funcționarea pieței interne.

[...]

- (9) Orice armonizare a dreptului de autor și a drepturilor conexe trebuie să aibă la bază un nivel ridicat de protecție, deoarece aceste drepturi sunt esențiale pentru creația intelectuală. Protecția lor contribuie la menținerea și dezvoltarea creativității în interesul autorilor, al artiștilor interpreți sau executanți, al producătorilor, al consumatorilor, al culturii, al industriei și al publicului larg. În consecință, proprietatea intelectuală a fost recunoscută ca parte integrantă a proprietății.
- (10) Autorii sau artiștii interpreți sau executanți trebuie să primească o remunerație adecvată pentru utilizarea operelor lor, pentru a-și putea continua munca creativă și artistică, la fel ca producătorii, pentru a putea finanța această muncă. Investiția necesară pentru a produce produse ca fonograme, filme sau produse multimedia și servicii, cum ar fi «serviciile la cerere», este considerabilă. Pentru a asigura o astfel de remunerație și pentru a obține un randament satisfăcător al investiției, este necesară o protecție juridică adecvată a drepturilor de proprietate intelectuală.

[...]

- (23) Prezenta directivă trebuie să armonizeze într-o mai mare măsură dreptul de autor asupra actelor de comunicare publică. Acest drept trebuie înțeles în sens larg ca acoperind orice comunicare către public care nu este prezent în locul de proveniență a comunicării. Acest drept include orice transmisie sau retransmisie, de orice natură, a unei opere către public, prin cablu sau fără cablu, inclusiv radiodifuziunea. Acest drept nu ar trebui să includă niciun alt act.

[...]

- (27) Simpla furnizare a instalațiilor care permit sau care realizează comunicarea nu reprezintă comunicare în înțelesul prezentei directive.

[...]”

- 8 Articolul 3 din această directivă, intitulat „Dreptul de comunicare publică a operelor și dreptul de a pune la dispoziția publicului alte obiecte protejate”, prevede:

„(1) Statele membre prevăd dreptul exclusiv al autorilor de a autoriza sau de a interzice orice comunicare publică a operelor lor, prin cablu sau fără cablu, inclusiv punerea la dispoziția publicului a operelor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment.

(2) Statele membre prevăd dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice punerea la dispoziția publicului, prin cablu sau fără cablu, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment:

- (a) pentru artiștii interpreți sau executanți, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;
 - (b) pentru producătorii de fonograme, a fonogramelor lor;
 - (c) pentru producătorii primelor fixări ale filmelor, a originalului și copiilor filmelor lor;
 - (d) pentru organismele de radiodifuziune sau televiziune, a fixărilor programelor difuzate de acestea, indiferent dacă difuzările se fac prin fir sau prin aer, inclusiv prin cablu sau prin satelit.
- (3) Drepturile menționate la alineatele (1) și (2) nu se epuizează prin niciun act de comunicare publică sau de punere la dispoziția publicului în sensul prezentului articol.”

Directiva 2006/115/CE

- 9 Articolul 8 din Directiva 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale (JO 2006, L 376, p. 28, Ediție specială, 17/vol. 3, p. 14), intitulat „Radiodifuziunea și comunicarea publică”, prevede la alineatul (2):

„Statele membre prevăd un drept pentru a asigura că o remunerație echitabilă unică este plătită de utilizator, atunci când o fonogramă publicată în scopuri comerciale sau o reproducere a acestei fonograme este utilizată în scopul unei radiodifuzări prin intermediul undelor radioelectrice sau pentru orice comunicare publică, și că această remunerație este repartizată între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme în cauză. În absența unui acord între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme, statele membre pot stabili condițiile repartizării remunerației între aceștia.”

Dreptul românesc

Legea nr. 8/1996

- 10 Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 60 din 26 martie 1996) a fost modificată în mai multe rânduri, în special prin Legea nr. 285/2004 (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 587 din 30 iunie 2004) (denumită în continuare „Legea nr. 8/1996”). Dispozițiile relevante ale acestei legi sunt reproduse la punctele 11-20 de mai jos în versiunea aplicabilă litigiilor principale.
- 11 Articolul 13 din Legea 8/1996 prevede:
- „Utilizarea unei opere dă naștere la drepturi patrimoniale, distincte și exclusive ale autorului de a autoriza sau de a interzice:
- [...]
- f) comunicarea publică, direct sau indirect a operei, prin orice mijloace, inclusiv prin punerea operei la dispoziția publicului, astfel încât să poată fi accesată în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public;
- [...]”
- 12 Articolul 15 alineatul (1) din această lege are următorul cuprins:
- „Se consideră comunicare publică orice comunicare a unei opere, direct sau prin orice mijloace tehnice, făcută într-un loc deschis publicului sau în orice loc în care se adună un număr de persoane care depășește cercul normal al membrilor unei familii și al cunoștințelor acesteia, inclusiv reprezentarea scenică, recitarea sau orice altă modalitate publică de execuție sau de prezentare directă a operei, expunerea publică a operelor de artă plastică, de artă aplicată, fotografică și de arhitectură, proiecția publică a operelor cinematografice și a altor opere audiovizuale, inclusiv a operelor de artă digitală, prezentarea într-un loc public, prin intermediul înregistrărilor sonore sau audiovizuale, precum și prezentarea într-un loc public, prin intermediul oricărui mijloc, a unei opere radiodifuzate. De asemenea, se consideră publică orice comunicare a unei opere, prin mijloace cu fir sau fără fir, realizată prin punerea la dispoziție publicului, inclusiv prin internet sau alte rețele de calculatoare, astfel încât oricare dintre membrii publicului să poată avea acces la aceasta din orice loc sau în orice moment ales în mod individual.
- [...]”
- 13 În conformitate cu articolul 105 alineatul (1) litera (f) din legea menționată:
- „[...] producătorul de înregistrări sonore are dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza sau de a interzice următoarele:
- [...]
- f) radiodifuzarea și comunicarea publică a propriilor înregistrări sonore, cu excepția celor publicate în scop comercial, caz în care are dreptul doar la remunerație echitabilă.”

14 Articolul 106⁵ din aceeași lege prevede:

„(1) Pentru utilizarea directă sau indirectă a fonogramelor publicate în scop comercial ori a reproducerilor acestora prin radiodifuzare sau prin orice modalitate de comunicare către public, artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme au dreptul la o remunerație unică echitabilă.

(2) Quantumul acestei remunerații se stabilește prin metodologii, conform procedurii prevăzute la articolele 131, 131¹ și 131².”

15 Articolul 123 alineatele (1)-(3) din Legea 8/1996 prevede:

„(1) Titularii dreptului de autor și ai drepturilor conexe își pot exercita drepturile recunoscute prin prezenta lege în mod individual sau, pe bază de mandat, prin organismele de gestiune colectivă, în condițiile prezentei legi.

(2) Gestiunea colectivă a drepturilor de autor se poate face numai pentru operele aduse anterior la cunoștința publică, iar gestiunea colectivă a drepturilor conexe se poate face numai pentru interpretări sau execuții fixate ori radiodifuzate anterior, precum și pentru fonograme ori videograme aduse anterior la cunoștința publică.

(3) Titularii de drepturi de autor sau de drepturi conexe nu pot cesiona drepturile patrimoniale recunoscute prin prezenta lege către organisme de gestiune colectivă.”

16 Articolul 123¹ din această lege prevede la alineatul (1) literele e) și f):

„Gestiunea colectivă este obligatorie pentru exercitarea următoarelor drepturi:

[...]

e) dreptul de comunicare publică a operelor muzicale, cu excepția proiecției publice a operelor cinematografice;

f) dreptul la remunerație echitabilă recunoscut artiștilor interpreți și producătorilor de fonograme pentru comunicarea publică și radiodifuzarea fonogramelor de comerț sau a reproducerilor acestora.”

17 Articolul 130 alineatul (1) literele a) și b) din legea menționată are următorul cuprins:

„Organismele de gestiune colectivă au următoarele obligații:

a) să acorde autorizații neexclusive utilizatorilor, la cererea acestora, efectuată înainte de utilizarea repertoriului protejat, în schimbul unei remunerații, prin licență neexclusivă, în formă scrisă;

b) să elaboreze metodologii pentru domeniile lor de activitate, cuprinzând drepturile patrimoniale cuvenite, ce trebuie negociate cu utilizatorii în vederea plății acestor drepturi, în cazul acelor opere al căror mod de exploatare face imposibilă autorizarea individuală de către titularii de drepturi.”

18 În conformitate cu articolul 131 alineatul (1) din aceeași lege:

„(1) În vederea inițierii procedurilor de negociere, organismele de gestiune colectivă trebuie să depună la Oficiul Român pentru Drepturile de Autor o cerere, însoțită de metodologiile propuse a fi negociate, potrivit prevederilor articolului 130 alineatul (1) litera a).

[...]”

19 Articolul 131¹ alineatele (1)-(3) din Legea 8/1996 prevede:

„(1) Metodologia se negociază de către organismele de gestiune colectivă cu reprezentanții prevăzuți la articolul 131 alineatul (2) litera b) [...]

(2) Organismele de gestiune colectivă pot solicita de la aceeași categorie de utilizatori remunerații forfetare sau procentuale, raportate la veniturile obținute de utilizatori din activitatea în cadrul căreia se utilizează repertoriul, cum ar fi: radiodifuzare, retransmitere prin cablu sau comunicare publică, ținând cont de practica europeană privind rezultatele negocierilor dintre utilizatori și organismele de gestiune colectivă. Pentru activitatea de radiodifuzare, remunerațiile procentuale se vor stabili diferențiat, direct proporțional cu ponderea utilizării repertoriului gestionat colectiv în această activitate, iar în lipsa veniturilor, în funcție de cheltuielile ocazionate de utilizare.

(3) Remunerațiile forfetare sau procentuale, prevăzute la alineatul (2), pot fi solicitate numai dacă și în măsura în care sunt utilizate opere pentru care drepturile de autor sau drepturile conexe protejate se află în termenele de protecție prevăzute de lege.

[...]”

20 Articolul 131² alineatul (2) din această lege are următorul cuprins:

„Înțelegerea părților cu privire la metodologiile negociate se consemnează într-un protocol care se depune la Oficiul Român pentru Drepturile de Autor. [...] Metodologiile astfel publicate sunt opozabile tuturor utilizatorilor din domeniul pentru care s-a negociat și tuturor importatorilor și fabricanților de suporturi și aparate pentru care se datorează remunerația compensatorie pentru copia privată, conform articolului 107.”

Codul de procedură civilă

21 Articolul 249 din Codul de procedură civilă prevede:

„Cel care face o susținere în cursul procesului trebuie să o dovedească, în afară de cazurile anume prevăzute de lege.”

22 Articolul 329 din acest cod are următorul conținut:

„În cazul prezumțiilor lăsate la luminile și înțelepciunea judecătorului, acesta se poate întemeia pe ele numai dacă au greutate și puterea de a naște probabilitatea faptului pretins; ele, însă, pot fi primite numai în cazurile în care legea admite dovada cu martori.”

Metodologia privind remunerațiile cuvenite titularilor de drepturi patrimoniale de autor de opere muzicale pentru comunicarea publică a operelor muzicale în scop ambiental

- 23 Metodologia privind remunerațiile cuvenite titularilor de drepturi patrimoniale de autor de opere muzicale pentru comunicarea publică a operelor muzicale în scop ambiental (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 710 din 7 octombrie 2011), astfel cum a fost modificată prin Decizia Oficiului Român pentru Drepturi de Autor nr. 198/2012 din 8 noiembrie 2012 (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 780 din 20 noiembrie 2012), prevede:

„1. Utilizatorii de opere muzicale în scop ambiental au obligația ca, înaintea oricărei utilizări de opere muzicale, să obțină din partea UCMR – ADA autorizația licență neexclusivă pentru utilizarea operelor muzicale și să plătească remunerații potrivit tabelului din prezenta metodologie, indiferent de durata efectivă a utilizării.

2. În sensul prezentei metodologii, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a) comunicare publică a operelor muzicale în scop ambiental – comunicarea uneia sau mai multor opere muzicale făcută într-un loc deschis publicului ori în orice loc în care se adună sau are acces, concomitent ori succesiv, un număr de persoane care depășește cercul normal al unei familii și al cunoștințelor acesteia, indiferent de modalitatea realizării comunicării și de mijloacele tehnice folosite, cu scopul de a crea ambianța pentru desfășurarea oricărei alte activități ce nu necesită în mod indispensabil utilizarea operelor muzicale;
- b) utilizator de opere muzicale în scop ambiental – orice persoană juridică sau fizică autorizată, care deține ori folosește cu orice titlu (de proprietate, administrare, concesiune, închiriere, subînchiriere, împrumut etc.) spații, închise ori deschise, în care sunt instalate sau deținute aparate și orice alte mijloace tehnice ori electronice cum ar fi: televizoare, receptoare radio, casetofoane, combine muzicale, echipament informatic, CD player, instalații de amplificare și orice alte aparate ce permit recepția, redarea sau difuzarea sunetelor sau imaginilor însoțite de sunet.

[...]

6. Pentru perioada pentru care utilizatorul nu a încheiat autorizație licență neexclusivă cu UCMR – ADA, acesta are obligația de a plăti UCMR – ADA o sumă egală cu triplul remunerațiilor ce ar fi fost legal datorate dacă ar fi încheiat autorizația licență neexclusivă.

7. Organismele de gestiune colectivă pot monitoriza, prin reprezentanți împuterniciți în acest sens, utilizarea operelor muzicale în scop ambiental, accesul acestora fiind asigurat în mod liber în orice spațiu de utilizare a muzicii în scop ambiental. Reprezentanții organismelor de gestiune colectivă pot utiliza echipamente de înregistrare audio și/sau video portabile în spațiile în care sunt utilizate operele muzicale, înregistrările astfel efectuate făcând dovada deplină a utilizării operelor muzicale în scop ambiental.”

- 24 În anexa la această metodologie figurează un tabel al remunerațiilor datorate pentru comunicarea publică a operelor muzicale în scop ambiental, individualizate pe tip de spații comerciale sau de vehicule în care are loc această comunicare. Punctul 11 din acest tabel prevede, pentru transportul aerian de pasageri, o remunerație forfetară de 200 de lei românești (RON) pe lună și pe aeronavă.

Metodologia privind comunicarea publică a fonogramelor publicate în scop comercial sau a reproducerilor acestora și tabelele cuprinzând drepturile patrimoniale ale artiștilor interpreți ori executanți și producătorilor de fonograme

- 25 Metodologia privind comunicarea publică a fonogramelor publicate în scop comercial sau a reproducerilor acestora și tabelele cuprinzând drepturile patrimoniale ale artiștilor interpreți ori executanți și producătorilor de fonograme (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 982 din 8 decembrie 2006), astfel cum a fost modificată prin Decizia Oficiului Român pentru Drepturi de Autor nr. 189/2013 din 29 noiembrie 2013 (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 788 din 16 decembrie 2013), prevede:

„1. Prin comunicarea publică a fonogramelor publicate în scop comercial sau a reproducerilor acestora se înțelege comunicarea acestora în spații publice (închise sau deschise), indiferent de modalitatea realizării comunicării, prin întrebuințarea unor mijloace mecanice, electroacustice sau digitale (instalații de amplificare, aparatură de redare a înregistrărilor sonore sau audiovizuale, receptoare radio ori televizoare, echipament informatic etc.).

[...]

3. Prin utilizator de fonograme, în sensul prezentei metodologii, se înțelege orice persoană fizică sau juridică autorizată, care comunică public fonograme publicate în scop comercial ori reproduceri ale acestora, în spații deținute cu orice titlu (de proprietate, de administrare, de închiriere, de subînchiriere, comodat etc.).

[...]

5. Utilizatorul are obligația să obțină autorizații sub formă de licențe neexclusive, eliberate de organismele de gestiune colectivă ale [...] producătorilor de fonograme, pentru comunicarea publică a fonogramelor publicate în scop comercial [...], în schimbul unei remunerații potrivit tabelelor redate mai jos, indiferent de durata efectivă a comunicării publice.”

- 26 În anexa la această metodologie figurează două tabele, dintre care primul prevede remunerațiile datorate pentru activitățile realizate privind muzica ambientală, individualizate în funcție de tipul de spații comerciale sau de vehicule în care se desfășoară aceste activități. Punctul E3 punctul 1 din acest prim tabel prevede, pentru transportul feroviar de pasageri, o remunerație lunară de 30 RON pentru fiecare vagon care dispune de o instalație de sonorizare.

Litigiile principale și întrebările preliminare

Cauza C-775/21

- 27 UCMR – ADA este un organism de gestiune colectivă a drepturilor de autor în domeniul muzical.
- 28 La 2 martie 2018, acest organism a introdus o acțiune la Tribunalul București (România) împotriva companiei de transport aerian Blue Air, având ca obiect plata unor remunerații restante datorate și a unor penalități pentru comunicarea publică a unor opere muzicale la bordul unor avioane exploatate de Blue Air, pentru care aceasta din urmă nu ar fi obținut licență.

- 29 În fața acestei instanțe, Blue Air a susținut că exploatează 28 de avioane și că, deși dispune de programul informatic necesar pentru difuzarea de opere muzicale în 22 dintre aceste 28 avioane, ea nu a comunicat publicului, după obținerea licenței necesare, decât o singură operă muzicală în scop ambiental, în 14 dintre aceste avioane.
- 30 Ca urmare a acestor precizări, UCMR – ADA și-a majorat pretențiile pecuniare, considerând că existența instalațiilor de sonorizare într-un număr de aproximativ 22 de aeronave justifică concluzia că în toate aeronavele flotei Blue Air s-au comunicat public opere protejate.
- 31 Prin hotărârea din 8 aprilie 2019, acțiunea formulată de UCMR – ADA a fost admisă. În esență, Tribunalul București a considerat, în temeiul Hotărârii din 7 decembrie 2006, SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764), și al Hotărârii din 15 martie 2012, Phonographic Performance (Ireland) (C-162/10, EU:C:2012:141), că faptul că Blue Air echipează mijloacele de transport pe care le exploatează cu dispozitive care permit comunicarea publică a unor opere muzicale în scop ambiental dădea naștere unei prezumții simple de utilizare a acestor opere, care impunea să se considere că orice avion echipat cu o instalație de sonorizare utilizează acest dispozitiv pentru comunicarea publică a operei muzicale în cauză, fără a fi necesar să se furnizeze alte dovezi în această privință.
- 32 Blue Air a formulat apel împotriva acestei decizii în fața Curții de Apel București (România), care este instanța de trimitere, susținând printre altele că nu a comunicat muzică ambientală la bordul avioanelor pe care le exploatează și pentru care nu fusese obținută nicio licență și că simpla existență a unor instalații nu echivala cu o comunicare publică a operelor muzicale. Aceasta a adăugat că, prin difuzarea de muzică ambientală, nu urmărea niciun scop lucrativ. În sfârșit, ea a arătat că existența mijloacelor de sonorizare în interiorul aeronavelor este impusă de rațiuni de siguranță, pentru a permite comunicarea între membrii echipajului aeronavei, precum și comunicarea dintre membrii acestui echipaj și pasageri.
- 33 Instanța de trimitere subliniază că problema dacă, având în vedere lipsa unui scop lucrativ, comunicarea unei opere muzicale în scop ambiental constituie o comunicare publică, în sensul articolului 3 din Directiva 2001/29, nu este lipsită de incertitudine. Pe de altă parte, în ipoteza în care s-ar răspunde afirmativ la această întrebare, instanța menționată ridică problema nivelului probatoriu necesar în această privință. Ea arată că, potrivit jurisprudenței anumitor instanțe naționale, atunci când un local care desfășoară o anumită activitate economică este citat în metodologia vizată la punctul 23 din prezenta hotărâre, există o prezumție simplă că operele protejate prin dreptul de autor sunt comunicate publicului în locul respectiv. O astfel de prezumție ar fi justificată în special de imposibilitatea organismelor de gestiune colectivă a drepturilor de autor de a controla sistematic toate locurile în care ar putea avea loc acte de utilizare a unor opere de creație intelectuală.
- 34 În aceste condiții, Curtea de Apel București a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Dispozițiile articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29/CE [...] trebuie interpretate în sensul că difuzarea, în interiorul unei aeronave comerciale ocupate cu pasageri, a unei opere muzicale sau a unui fragment de operă muzicală cu ocazia decolării, aterizării sau într-un anumit moment în cursul zborului, prin intermediul instalației de sonorizare generale a aeronavei, constituie o comunicare publică, în sensul normei menționate, îndeosebi (dar nu exclusiv) din perspectiva criteriului scopului lucrativ al comunicării?

În cazul în care răspunsul la prima întrebare este afirmativ:

- 2) Existența la bordul aeronavei a unei instalații de sonorizare impuse de reglementările privind siguranța traficului aerian constituie un temei suficient pentru a trage o prezumție relativă de comunicare publică de opere muzicale la bordul aeronavei respective?

În cazul în care răspunsul la această întrebare este negativ:

- 3) Existența la bordul aeronavei a unei instalații de sonorizare impuse de reglementările privind siguranța traficului aerian și a unui software care permite comunicarea de fonograme (ce conțin opere muzicale protejate) prin intermediul acelei instalații constituie un temei suficient pentru a trage o prezumție relativă de comunicare publică de opere muzicale la bordul aeronavei respective?”

Cauza C-826/21

- 35 UPFR este un organism de gestiune colectivă a drepturilor conexe ale producătorilor de fonograme.
- 36 La 2 decembrie 2013, acest organism a introdus o acțiune împotriva CFR, o societate de transport feroviar, privind plata unor remunerații restante datorate și a penalităților pentru comunicarea publică a operelor muzicale la bordul vagoanelor de călători pe care le exploatează. El a susținut, în respectivul context, că reglementările feroviare aplicabile impuneau dotarea unei părți din trenurile exploatate de CFR cu instalații de sonorizare și a arătat că existența unor astfel de instalații echivala cu o comunicare publică a operelor, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29.
- 37 Această acțiune a fost respinsă de Tribunalul București, care a considerat că, deși, desigur, simplul fapt de a monta o instalație de sonorizare care face posibil din punct de vedere tehnic accesul publicului la înregistrări sonore constituie o comunicare publică a operelor muzicale, nu s-a dovedit că trenurile aflate în funcțiune fuseseră echipate cu o astfel de instalație.
- 38 UPFR a formulat apel împotriva acestei decizii la Curtea de Apel București, care este instanța de trimitere.
- 39 Aceasta arată că, în jurisprudența națională, un curent majoritar consideră, în special pe baza Hotărârii din 7 decembrie 2006, SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764), că prezența unor instalații de sonorizare într-un vagon feroviar echivalează cu o comunicare publică a operelor muzicale. Or, instanța menționată are îndoieli în această privință.
- 40 În aceste condiții, Curtea de Apel București a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Un operator de transport feroviar care folosește vagoane de tren în care sunt montate instalații de sonorizare destinate comunicării de informații călătorilor realizează, prin aceasta, o comunicare publică în sensul articolului 3 din Directiva 2001/29/CE [...]?”

- 2) Articolul 3 din Directiva 2001/29/CE [...] se opune unei reglementări naționale care instituie o prezumție relativă de comunicare publică trasă din existența instalațiilor de sonorizare atunci când acestea sunt impuse de alte dispoziții legale ce reglementează activitatea operatorului de transport?”

Procedura în fața Curții

- 41 Prin decizia din 1 martie 2022, cauzele C-775/21 și C-826/21 au fost conexate pentru buna desfășurare a fazei scrise și orale a procedurii, precum și în vederea pronunțării hotărârii, conform articolului 54 din Regulamentul de procedură al Curții.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare formulată în cauza C-775/21

- 42 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că reprezintă o comunicare publică, în sensul acestei dispoziții, difuzarea într-un mijloc de transport de pasageri a unei opere muzicale ca muzică ambientală.
- 43 Potrivit articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29, statele membre prevăd dreptul exclusiv al autorilor de a autoriza sau de a interzice orice comunicare publică a operelor lor, prin cablu sau fără cablu, inclusiv punerea la dispoziția publicului a operelor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment.
- 44 Așa cum Curtea a statuat în repetate rânduri, în temeiul acestei dispoziții, autorii dispun astfel de un drept cu caracter preventiv care le permite să se interpună între eventualii utilizatori ai operei lor și comunicarea publică pe care acești utilizatori ar putea urmări să o efectueze, în scopul de a o interzice (Hotărârea din 22 iunie 2021, YouTube și Cyando, C-682/18 și C-683/18, EU:C:2021:503, punctul 62, precum și jurisprudența citată).
- 45 Întrucât articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29 nu precizează noțiunea de „comunicare publică”, trebuie să se stabilească sensul și domeniul de aplicare ale acestei noțiuni în raport cu obiectivele urmărite de această directivă și în raport cu contextul în care se integrează dispoziția interpretată (Hotărârea din 7 august 2018, Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, punctul 17 și jurisprudența citată).
- 46 În această privință, Curtea a amintit că respectiva noțiune trebuie, după cum se subliniază în considerentul (23) al Directivei 2001/29, să fie înțeleasă în sens larg, ca acoperind orice comunicare către un public care nu este prezent în locul de proveniență a comunicării și, așadar, orice transmisie sau retransmisie, de orice natură, a unei opere către public, prin cablu sau fără cablu, inclusiv radiodifuziunea. Astfel, din considerentele (4), (9) și (10) ale directivei menționate rezultă că aceasta are drept obiectiv principal să instituie un nivel ridicat de protecție în favoarea autorilor, permițându-le să obțină o remunerație adecvată pentru utilizarea operelor lor, în special cu ocazia unei comunicări publice (Hotărârea din 22 iunie 2021, YouTube și Cyando, C-682/18 și C-683/18, EU:C:2021:503, punctul 63, precum și jurisprudența citată).

- 47 În această privință, astfel cum a statuat în mod repetat Curtea, noțiunea de „comunicare publică” în sensul articolului 3 alineatul (1) menționat asociază două elemente cumulative, și anume un act de comunicare a unei opere și comunicarea publică a acesteia din urmă, și presupune o apreciere individualizată (Hotărârea din 2 aprilie 2020, Stim și SAMI, C-753/18, EU:C:2020:268, punctul 30, și Hotărârea din 22 iunie 2021, YouTube și Cyando, C-682/18 și C-683/18, EU:C:2021:503, punctul 66, precum și jurisprudența citată).
- 48 În vederea unei astfel de aprecieri, trebuie să se țină seama de mai multe criterii complementare, neautonome și interdependente unele în raport cu celelalte. Întrucât aceste criterii pot avea, în diferite situații concrete, o intensitate foarte variabilă, este necesar să fie aplicate atât în mod individual, cât și în interacțiune unele cu celelalte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 iunie 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punctul 25, și Hotărârea din 22 iunie 2021, YouTube și Cyando, C-682/18 și C-683/18, EU:C:2021:503, punctul 67, precum și jurisprudența citată).
- 49 Printre aceste criterii, Curtea a subliniat, pe de o parte, rolul indispensabil al utilizatorului și caracterul deliberat al intervenției sale. Astfel, acesta efectuează un act de comunicare atunci când intervine, pe deplin conștient de consecințele comportamentului său, pentru a oferi clienților săi accesul la o operă protejată și aceasta în special atunci când, în lipsa acestei intervenții, clienții respectivi nu ar putea beneficia, în principiu, de opera difuzată (Hotărârea din 14 iunie 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punctul 26 și jurisprudența citată).
- 50 În sfârșit, Curtea a decis că respectivul caracter lucrativ al unei comunicări publice, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29, nu este lipsit de relevanță (Hotărârea din 8 septembrie 2016, GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, punctul 38 și jurisprudența citată). Cu toate acestea, ea a admis că un astfel de caracter nu reprezintă în mod obligatoriu o condiție indispensabilă care să determine însăși existența unei comunicări publice (Hotărârea din 7 martie 2013, ITV Broadcasting și alții, C-607/11, EU:C:2013:147, punctul 42, precum și jurisprudența citată, și Hotărârea din 31 mai 2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, punctul 49).
- 51 Pe de altă parte, pentru a intra sub incidența noțiunii de „comunicare publică”, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29, trebuie, în plus, ca operele protejate să fie comunicate efectiv publicului [Hotărârea din 28 octombrie 2020, BY (Probă fotografică), C-637/19, EU:C:2020:863, punctul 25 și jurisprudența citată].
- 52 În această privință, Curtea a precizat că noțiunea de „public” vizează un număr nedeterminat de potențiali destinatari și presupune, de altfel, existența unui număr de persoane destul de important [Hotărârea din 22 iunie 2021, YouTube și Cyando, C-682/18 și C-683/18, EU:C:2021:503, punctul 69, precum și jurisprudența citată].
- 53 În speță, în primul rând, așa cum rezultă din jurisprudența citată la punctul 49 din prezenta hotărâre, trebuie să se constate că difuzarea într-un mijloc de transport de pasageri de către operatorul acestui mijloc de transport a unei opere muzicale ca muzică ambientală constituie un act de comunicare, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29, întrucât, procedând astfel, acest operator intervine, pe deplin conștient de consecințele comportamentului său, pentru a oferi clienților săi accesul la o operă protejată, și aceasta în special atunci când, în lipsa acestei intervenții, clienții respectivi nu ar putea, în principiu, să beneficieze de opera difuzată.

- 54 În al doilea rând, o atare operă muzicală este efectiv comunicată unui public, în sensul jurisprudenței amintite la punctul 51 din prezenta hotărâre. Deși este adevărat, astfel cum a statuat Curtea, că noțiunea de „public” presupune un anumit prag *de minimis*, ceea ce exclude din această noțiune un număr prea mic de persoane afectate sau chiar un număr nesemnificativ, Curtea a subliniat de asemenea că, pentru a se stabili acest număr, trebuie să se țină seama de numărul de persoane care pot avea acces în paralel la aceeași operă, dar și de numărul celor care pot avea acces în mod succesiv la aceasta (a se vedea în acest sens Hotărârea din 31 mai 2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, punctele 43 și 44, precum și Hotărârea din 19 decembrie 2019, Nederlands Uitgeversverbond și Groep Algemene Uitgevers, C-263/18, EU:C:2019:1111, punctul 68, precum și jurisprudența citată).
- 55 Or, după cum arată instanța de trimitere, este cert, în speță, că opera în discuție în litigiul principal a fost efectiv difuzată în jumătate dintre avioanele exploatare de Blue Air, în cursul zborurilor efectuate de această companie aeriană, astfel încât publicul în cauză este compus din toate grupurile de pasageri care, simultan sau succesiv, au folosit aceste zboruri, un asemenea număr de persoane vizate neputând fi considerat prea mic sau chiar drept un număr nesemnificativ, în sensul jurisprudenței amintite la punctul 54 din prezenta hotărâre.
- 56 În acest context, nu este determinantă împrejurarea, menționată de instanța de trimitere, că respectivul caracter lucrativ al unei astfel de comunicări ar fi foarte discutabil în ceea ce privește difuzarea în scop ambiental a unor fragmente de opere muzicale tuturor pasagerilor unui avion, în momentul decolării, al aterizării sau în orice alt moment al zborului. Un asemenea caracter lucrativ nu este, astfel, o condiție necesară pentru constatarea existenței unei comunicări publice, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29, întrucât Curtea a statuat că un atare caracter nu este în mod necesar o condiție indispensabilă care determină însăși existența unei comunicări publice, după cum reiese din jurisprudența menționată la punctul 50 din prezenta hotărâre.
- 57 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la prima întrebare în cauza C-775/21 că articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că constituie o comunicare publică, în sensul acestei dispoziții, difuzarea într-un mijloc de transport de pasageri a unei opere muzicale ca muzică ambientală.

Cu privire la a doua și a treia întrebare formulate în cauza C-775/21 și la prima întrebare formulată în cauza C-826/21

- 58 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, în cadrul procedurii de cooperare între instanțele naționale și Curte instituite la articolul 267 TFUE, este de competența acesteia din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util care să îi permită să soluționeze litigiul cu care a fost sesizată. În această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate. Împrejurarea că, pe plan formal, o instanță națională a adresat o întrebare preliminară făcând trimitere la anumite dispoziții ale dreptului Uniunii nu împiedică Curtea să furnizeze acestei instanțe toate elementele de interpretare ce pot fi utile pentru soluționarea cauzei cu care este sesizată, indiferent dacă ea s-a referit sau nu la acestea în enunțul întrebărilor sale. În această privință, revine Curții sarcina de a extrage din ansamblul elementelor furnizate de instanța națională și în special din motivarea deciziei de trimitere elementele de drept al Uniunii care necesită o interpretare, având în vedere obiectul litigiului (Hotărârea din 22 iunie 2022, Volvo și DAF Trucks, C-267/20, EU:C:2022:494, punctul 28, precum și jurisprudența citată).

- 59 În speță, având în vedere ansamblul elementelor furnizate de instanța de trimitere în cererile sale de decizie preliminară, este necesar, pentru a oferi acestei instanțe un răspuns util, ca întrebările preliminare să fie reformulate.
- 60 În special, în ceea ce privește acțiunea în cauza C-826/21, aceasta a fost introdusă de un organism de gestiune colectivă a drepturilor conexe ale producătorilor de fonograme în scopul de a obține plata de către CFR a unei remunerații echitabile pentru comunicarea publică a operelor muzicale la bordul vagoanelor de călători pe care aceasta le exploatează. Prin urmare și ținând seama de aplicarea în acest litigiu a articolului 105 alineatul (1) litera f) din Legea nr. 8/1996, menționat la punctul 10 din prezenta hotărâre, care prevede dreptul patrimonial al producătorului de înregistrări sonore de a autoriza radiodifuziunea și comunicarea publică a propriilor înregistrări sonore, rezultă că interpretarea articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115 este de asemenea relevantă pentru soluționarea litigiului menționat.
- 61 În aceste condiții, este necesar să se considere că, prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29 și articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115 trebuie interpretate în sensul că constituie o comunicare publică, în sensul acestor dispoziții, instalarea, la bordul unui mijloc de transport, a unui echipament de sonorizare și, dacă este cazul, a unui program informatic care permite difuzarea de muzică ambientală.
- 62 Trebuie amintit că, la interpretarea unei dispoziții de drept al Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte și de contextul său. În ceea ce privește în special articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29, acesta trebuie interpretat în conformitate cu dispozițiile relevante din TDA, întrucât Directiva 2001/29 urmărește punerea în aplicare a anumitor obligații care revin Uniunii în temeiul convenției menționate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 aprilie 2008, Peek & Cloppenburg, C-456/06, EU:C:2008:232, punctul 33, precum și Hotărârea din 21 iunie 2012, Donner, C-5/11, EU:C:2012:370, punctul 23).
- 63 În primul rând, în ceea ce privește modul de redactare a dispozițiilor în cauză, s-a amintit la punctul 43 din prezenta hotărâre că din articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29 rezultă că statele membre trebuie să garanteze dreptul exclusiv al autorilor de a autoriza sau de a interzice orice comunicare publică a operelor lor, prin cablu sau fără cablu, inclusiv punerea la dispoziția publicului a operelor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment.
- 64 În plus, potrivit articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115, dreptul statelor membre trebuie să asigure, pe de o parte, că o remunerație echitabilă unică este plătită de utilizator atunci când o fonogramă publicată în scop comercial sau o reproducere a fonogramei respective este utilizată în scopul unei radiodifuzări prin intermediul undelor radioelectrice sau pentru orice comunicare publică și, pe de altă parte, că această remunerație este repartizată între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme în cauză.
- 65 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul jurisprudenței Curții, întrucât legiuitorul Uniunii nu a exprimat o voință diferită, noțiunea de „comunicare publică”, utilizată în cele două dispoziții menționate mai sus, trebuie interpretată ca având aceeași semnificație (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 septembrie 2016, GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, punctul 33, și Hotărârea din 17 iunie 2021, M.I.C.M., C-597/19, EU:C:2021:492, punctul 41, precum și jurisprudența citată).

- 66 În al doilea rând, în ceea ce privește obiectivul urmărit de aceste dispoziții, reiese din jurisprudența amintită la punctul 46 din prezenta hotărâre că această noțiune trebuie, desigur, interpretată în sens larg ca acoperind orice comunicare către un public care nu este prezent în locul de proveniență a comunicării și, astfel, orice transmisie sau retransmisie, de această natură, a unei opere către public, prin cablu sau fără cablu, inclusiv radiodifuziunea, obiectivul principal al Directivei 2001/29 fiind instituirea unui nivel ridicat de protecție în favoarea autorilor.
- 67 Acestea fiind precizate, este necesar să se arate, în al treilea rând, în ceea ce privește contextul în care se înscriu dispozițiile în cauză, că din considerentul (27) al Directivei 2001/29, care reia în esență declarația comună privind articolul 8 din TDA, astfel cum a arătat Curtea în Hotărârea din 22 iunie 2021, YouTube și Cyando (C-682/18 și C-683/18, EU:C:2021:503, punctul 79), reiese că „simpla furnizare a instalațiilor care permit sau care realizează comunicarea nu reprezintă comunicare în înțelesul [acestei] directive”.
- 68 În această privință, dacă simpla împrejurare că utilizarea unui echipament de sonorizare și, dacă este cazul, a unui program informatic este necesară pentru ca publicul să poată beneficia efectiv de operă ar conduce în mod automat la calificarea intervenției operatorului acestei instalații drept „act de comunicare”, orice „furnizare a instalațiilor care permit sau care realizează comunicarea”, inclusiv atunci când prezența unor astfel de instalații este impusă de legislația națională care reglementează activitatea operatorului de transport, ar constitui un astfel de act, ceea ce exclude totuși în mod expres considerentul (27) al Directivei 2001/29 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 iunie 2021, YouTube și Cyando, C-682/18 și C-683/18, EU:C:2021:503, punctul 79).
- 69 Având în vedere aceste considerații, este necesar să se considere că faptul de a dispune, la bordul unui mijloc de transport, de un echipament de sonorizare și, dacă este cazul, de un program informatic care permite difuzarea de muzică ambientală nu constituie un act de comunicare, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29 și al articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115, întrucât este vorba despre o simplă furnizare de instalații fizice destinată să permită sau să realizeze o comunicare.
- 70 Desigur, Curtea a statuat, pe de o parte, că operatorii unui bar, ai unui hotel sau ai unui centru balnear realizează un act de comunicare atunci când transmit în mod deliberat clienței lor opere protejate, distribuind voluntar un semnal prin intermediul receptoarelor de radio sau de televiziune pe care le-au instalat în localurile lor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 decembrie 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punctul 47, Hotărârea din 4 octombrie 2011, Football Association Premier League și alții, C-403/08 și C-429/08, EU:C:2011:631, punctul 196, precum și Hotărârea din 27 februarie 2014, OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, punctul 26). De asemenea, operatorul unui centru de refacere care transmite în mod deliberat opere protejate pacienților săi, prin intermediul unor televizoare instalate în mai multe locuri ale acestui centru, realizează un act de comunicare (Hotărârea din 31 mai 2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, punctele 55 și 56).
- 71 Cu toate acestea, simpla instalare a unui echipament de sonorizare într-un mijloc de transport nu poate fi asimilată unor acte prin care prestatorii de servicii transmit în mod deliberat clienței lor opere protejate, distribuind un semnal prin intermediul unor receptoare pe care le-au instalat în localurile lor, care permit accesul la asemenea opere.

- 72 Întrucât instalarea, la bordul unui mijloc de transport, a unui echipament de sonorizare și, dacă este cazul, a unui program informatic care permite difuzarea de muzică ambientală nu constituie un „act de comunicare”, nu este necesar să se ridice problema dacă o eventuală comunicare a fost făcută publică, în sensul jurisprudenței.
- 73 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar să se răspundă la a doua și a treia întrebare formulate în cauza C-775/21 și la prima întrebare formulată în cauza C-826/21 că articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29 și articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115 trebuie interpretate în sensul că nu constituie o comunicare publică, în sensul acestor dispoziții, instalarea la bordul unui mijloc de transport a unui echipament de sonorizare și, dacă este cazul, a unui program informatic care permite difuzarea de muzică ambientală.

Cu privire la a doua întrebare formulată în cauza C-826/21

- 74 Având în vedere considerațiile care figurează la punctul 60 din prezenta hotărâre, pentru a oferi un răspuns util instanței de trimitere, este necesar să se considere că, prin intermediul întrebării formulate, această instanță solicită în esență să se stabilească dacă articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale, astfel cum este interpretată de instanțele naționale, care stabilește o prezumție simplă de comunicare publică a operelor muzicale întemeiată pe prezența unor instalații de sonorizare în mijloacele de transport.
- 75 Cu titlu introductiv, este necesar să se arate că premisa pe care se întemeiază instanța de trimitere, potrivit căreia reglementarea națională ar stabili o prezumție simplă de comunicare publică a operelor muzicale întemeiată pe prezența unor instalații de sonorizare în mijloacele de transport, este contestată de guvernul român în observațiile sale scrise.
- 76 Trebuie însă amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, în cadrul procedurii prevăzute la articolul 267 TFUE, atribuțiile Curții și cele ale instanței de trimitere sunt în mod clar distincte și este numai de competența acesteia din urmă să interpreteze legislația națională (Hotărârea din 17 martie 2022, Daimler, C-232/20, EU:C:2022:196, punctul 91 și jurisprudența citată).
- 77 Așadar, nu este de competența Curții să se pronunțe, în cadrul unei trimiteri preliminare, cu privire la interpretarea dispozițiilor naționale. Astfel, Curtea trebuie să ia în considerare, în cadrul repartizării competențelor între instanțele Uniunii și instanțele naționale, contextul normativ și factual în care se încadrează întrebările preliminare, astfel cum este definit în decizia de trimitere (Hotărârea din 17 martie 2022, Daimler, C-232/20, EU:C:2022:196, punctul 92 și jurisprudența citată).
- 78 În această privință, reiese în special din considerentele (1), (6) și (7) ale Directivei 2001/29 că aceasta din urmă are ca obiectiv printre altele remedierea diferențelor legislative și a insecurității juridice legate de protecția drepturilor de autor, această insecuritate fiind susceptibilă să împiedice buna funcționare a pieței interne și dezvoltarea societății informaționale în Europa, precum și evitarea situației în care statele membre reacționează în mod diferit la evoluțiile tehnologice. În plus, aceste considerente enunță că, în lipsa armonizării la nivelul Uniunii, ar putea apărea diferențe semnificative în materie de protecție, care ar conduce la o fragmentare a pieței interne și la incoerențe de ordin legislativ. Pe de altă parte, tot potrivit considerentelor menționate, diferențe legislative majore și incertitudinea protecției ar putea împiedica realizarea de economii de scară pentru noile produse și servicii protejate de dreptul de autor și drepturile conexe.

- 79 Or, astfel cum Curtea a statuat deja, a admite că un stat membru poate conferi o protecție mai amplă titularilor de drepturi de autor prevăzând că noțiunea de „comunicare publică” include și alte operațiuni decât cele vizate la articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29 ar avea drept efect crearea unor diferențe legislative și, prin urmare, insecuritate juridică pentru terți (Hotărârea din 13 februarie 2014, Svensson și alții, C-466/12, EU:C:2014:76, punctul 34).
- 80 Rezultă că articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că se opune ca un stat membru să poată conferi o protecție mai amplă titularilor de drepturi de autor prevăzând că noțiunea de comunicare publică include mai multe operațiuni decât cele vizate la această dispoziție (Hotărârea din 13 februarie 2014, Svensson și alții, C-466/12, EU:C:2014:76, punctul 41).
- 81 O asemenea interpretare este, ținând seama de jurisprudența citată la punctul 65 din prezenta hotărâre, aplicabilă prin analogie noțiunii de „comunicare publică”, în sensul Directivei 2006/115.
- 82 În speță, din răspunsul dat la prima întrebare în cauza C-826/21 reiese că articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115 trebuie interpretat în sensul că nu constituie o „comunicare publică”, în sensul acestei dispoziții, instalarea la bordul unui mijloc de transport a unui echipament de sonorizare și, dacă este cazul, a unui program informatic care permite difuzarea de muzică ambientală pentru călătorii care beneficiază de acesta independent de voința lor.
- 83 În consecință, această dispoziție se opune unei reglementări naționale care stabilește o prezumție simplă de comunicare publică întemeiată pe prezența unor astfel de instalații de sonorizare. Într-adevăr, o asemenea reglementare poate conduce la impunerea plății unei remunerații pentru simpla instalare a acestor instalații de sonorizare, chiar în lipsa oricărui act de comunicare publică, cu încălcarea dispoziției menționate.
- 84 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale, astfel cum este interpretată de instanțele naționale, care stabilește o prezumție simplă de comunicare publică a operelor muzicale întemeiată pe prezența unor instalații de sonorizare în mijloacele de transport.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 85 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) declară:

- 1) Articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională trebuie interpretat în sensul că constituie o comunicare publică, în sensul acestei dispoziții, difuzarea într-un mijloc de transport de pasageri a unei opere muzicale ca muzică ambientală.**

- 2) **Articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29/CE și articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale trebuie interpretate în sensul că nu constituie o comunicare publică, în sensul acestor dispoziții, instalarea la bordul unui mijloc de transport a unui echipament de sonorizare și, dacă este cazul, a unui program informatic care permite difuzarea de muzică ambientală.**
- 3) **Articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale, astfel cum este interpretată de instanțele naționale, care stabilește o prezumție simplă de comunicare publică a operelor muzicale întemeiată pe prezența unor instalații de sonorizare în mijloacele de transport.**

Xuereb

von Danwitz

Ziemele

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 20 aprilie 2023.

Grefier

A. Calot Escobar

Președinte de cameră

P. G. Xuereb